Svensk Lärareti dnings Förlag

Skolbarnens Julfidning

UTGIFVEN AF

SVENSK LÄRARETIDNING

FÖRSTA ÅRGÅNGEN

1891

Barnets famte.

Det barn är ungt, det barn är mitt,
hvars sinne är som skogssnön hvitt.

Det barn är starkt, är tufvans vän,
som trampadt blir, men blommar än.

Det barn är skönt, det barn är stort,
som ingen sorg sin moder gjort.

Det har små vänner öfverfullt
i berg och skog, i myr och hult.

Det har en like, har en bror,
som öfver alla stjärnor bor.

Men ack, det barnet tyckes fly.
Jag sökt i stad, jag sökt i by.

Jag äger hela famnen full
af skatter för det barnets skull.

Den gröna fur, den hvita snö
och kyrkan utmed isblank sjö,

och stjärnekväll och julenatt
de vinka att få barnet fatt.

Men ingen funnit det ännu,
så framt det barnet ej är du.

Men är det du, skall mark och dal,
den väna jord och stjärnesal

och allt som än är grönt och hvitt,
Gud signe dig, det skall bli ditt!

Edvard Evers.

"Ljusets bonde."

(Med anledning af sveneka folkskolans 50-åra jubileum.)

Under Gustaf III:s tid bodde i Starrarp af Frenninge socken, Färs härad i Skåne, en bonde, som hette Måns. Han fick den 5 april 1776 en son, som blef kallad Nils.

Det hem, där Nils Månsson växte upp, var torftigt. Någon dyrbar uppfostran erhöll han icke heller. Den tiden var det ingen lag på, att folkskolor skulle finnas. Hvar och en borde visserligen kunna läsa, men detta fingo de flesta lära sig af mor eller gamla farmor. På somliga orter funnos väl s. k. omgångs-skolor, men de voro vanligen mycket skrala. Ofta sköttes de af någon afdankad knekt eller någon försupen betjänt, hvilken nödtorfteligen kunde läsa, men icke alltid skrifva och räkna. Denne vandrade omkring och höll skola än i den ena stugan, än i den andra. Hans titel var »mäster», och gemenligen var han ock mästare i *en* sak, nämligen i konsten att sköta — karbasen.

En dylik omgångs-skola fick Nils under sin barndom någon tid besöka. Som läsebok användes gamla psalmboken. Man kom därvid äfven till psalmen 291, hvars sjette vers började sålunda: »Miskundelig Gud, låt nådenes sol uprinna, at med thess lius må syndsens nöd försvinna.» Nils hörde då, att mäster läste: »må syndsens *snö* försvinna». Han anmärkte felet, men hans lärare utbrast förgrymmad: »Dumma påg! Huru kan *nöd* försvinna för solen? Men *snö*, ser du, kan det!» Och härmed måste lärjungen låta sig nöja.

En kväll satt Nils utanför faderns stuga. »Guds fred!» hörde han en darrande stämma hälsa. »Guds fred igen!» svarade gossen och såg upp. Det var en gammal krokig man med kal hjässa, trasig rock, tiggarpåse på ryggen och staf i hand. Nils kände honom. Han hade under den s. k. Frihetstiden varit riksdagsman för Färs och Frosta härader. Då funnos i Sverige tre partier: hattarna, mössorna och hofpartiet. Hvart och ett af dem sökte få de flesta riksdagsmännen att rösta efter sina önskningar. Såsom medel härtill användes äfven penningar. De riksdagsmän, som blott tänkte på egen vinning, sålde därför sina röster än åt den ene partihöfdingen, än åt den andre, och de kunde härigenom på kort tid samla stora rikedomar. Bland dylika samvetslösa var äfven denne man. Han blef stenrik, men på samma gång slösaktig och uppblåst.

En gång under denna tid befann sig konung Adolf Fredrik på resa i Skåne. Under färden från Hörby skulle han i förbifarten spisa frukost hos den rike mannen. En mängd folk strömmade till för att se ståten i dennes gård. Mest beundrade man hans *golf*, ty de voro, dagen till ära, lagda med mycket ovanliga mattor — idel blanka silfverspecier med kungens bild uppåt! Ett dammoln syntes på vägen, och därur framblänkte den kungliga vagnen med sina förridare och lakejer. Den stannade utanför porten, kungen steg ur och begaf sig med sina uppvaktande herrar in. Men strax såg honom folket hastigt komma ut igen, och hans eljest så beskedliga ansikte blossade af förtrytelse. Han satte sig upp, förridarne röjde rum, och vagnen rullade bort. Hvad i all världen hade kommit åt honom? Jo — då han fått se den glänsande golfläggningen, hade han betagits af harm öfver en sådan dumdryghet och bestämdt vägrat att trampa sin egen bild i synen.

Med den rike riksdagsmannen gick det snart utför. Han drack och spelade och slösade bort allt, hvad han ägde. Nu stod han utarmad framför Måns fattiga koja och tiggde litet korn. Nils förde honom in, och han fick äta sig mätt. Då han gick, bad han gossen taga lärdom af hans usla lif och aldrig af vinningslystnad handla mot sin öfvertygelse; sådant blef man blott olycklig af.

Tidigt måste Nils Månsson ut och tjäna som dräng. Han kom till bonden Olof Andersson i Sjököp. Denne var ortens mest aktade man och hade varit dess ombud vid den märkliga riksdagen i Norrköping år 1800. På sina lediga stunder lärde sig Nils här skrifva. Han lyssnade med begärlighet till husbondens tal om rikets styrelse och andra allmänna ärenden. Olof Andersson märkte snart, att hans dräng var en vaken yngling, som brydde sig om mera än äta och sofva. Han språkade därför gärna med honom och förvånades öfver, huru vetgirig han var, huru klart han tänkte och huru redigt han lade sina ord.

Efter några år fick Nils Månsson genom gifte ett eget hem, en liten hemmansdel i Sniberup.

Vid denna tid var det oroligt och bekymmersamt i Sverige. Finland var förloradt, Gustaf IV Adolf afsatt och Karl XIII konung. Till tronföljare hade man först utsett danska prinsen Karl August, som för sitt vänliga sätt var mycket afhållen. Några bondgubbar från Färs härad hade varit på besök hos honom i Hörby, och han hade då mottagit dem på det fryntligaste, bedt dem sitta ner och själf stoppat deras tobakspipor. Men nu hade han helt plötsligt blifvit död, och ett rykte gick, att han blifvit förgiftad af de höga herrarne. Ny kronprins måste väljas, och en riksdag var sammankallad till Örebro 1810. Äfven Färs och Frosta härader skulle sända ett ombud, och det gällde nu för storbönderna där att finna någon riktigt klok och pålitlig karl. De vände sig till Olof Andersson, men han var för gammal och sjuklig. Då de enträget bådo om hans råd, svarade han emellertid: »Sannerligen I kunnen välja någon bättre än Nils Månsson i Sniberup.» De sågo en stund bestörta på hvarandra och undrade, om det var allvar, men slutligen följde de hans råd.

Utan att hafva någon aning härom satt den unge bonden en kväll i sin stuga, då ett bud kom och ville lämna en fullmakt för honom att vara riksdagsman för Färs och Frosta härader. »Det är misstag», sade Nils. »Nej», svarade budet, »här står Nils Månsson i Sniberup, och det måtte väl icke finnas mer än en med det namnet.» Nils tog papperet och såg själf, att det var rätt. Men i känslan af sina nya plikter greps han af en så djup rörelse, att han brast i häftig gråt.

Nils Månsson förblef nu riksdagsman, så länge han lefde. Han stod för alla såsom ett mönster af omutlig redbarhet; hvarje gang någon sökte vinna hans bistånd genom förespeglingar om utmärkelser eller fördelar, erinrade han sig den gamle korntiggarens varning och visade frestelsen tillbaka. Snart gjorde han sig äfven bemärkt genom sin duglighet samt sin enkla och hjärtevinnande vältalighet, som kom rakt ur hjärtat, utan stora ord och granna fraser. Enkel och anspråkslös var han äfven för öfrigt. Sin allmogedräkt, bondtröjan och skinnbyxorna, behöll han till sin död. I hvardagslag gick han under namnet »Skumpen», hvilket han erhållit, sedan han sålt sin hemmansdel i Sniberup och i stället köpt ett hemman i Skumparp.

Såsom riksdagsman hörde Nils Månsson i Skumparp till dem, som ville hafva många och stora förbättringar i samhället. Särskildt var han en varm vän af allt, som kunde främja *folkupplysningen*. Ett af de verksammaste medlen härför ansåg han tidningarna vara. Sitt mest berömda tal höll han den 26 februari 1829 mot den så kallade indragningsmakten, d. v. s. den makt, som hofkanslären då för tiden hade att förbjuda sådana tidningar, hvilka han icke tyckte om. Detta tal väckte stor förtjusning. Nils Månsson erhöll på grund häraf namnet »Ljusets bonde» samt hedrades med tal, verser och kostsamma festmåltider. Han gladde sig åt bifallet, men önskade helst, att penningarna användes till något nyttigare. »I stället för att äta och dricka på Skumpen», sade han, »så sammanskjuten något, som — jämte hans eget ringa understöd — kan sätta honom i tillfälle att inrätta en folkskola i sin hembygd!» Så skedde ock. Då Nils Månsson kom hem, föreslog han sina sockenmän att bygga en skola i Frenninge kyrkoby. De öfvertalades. Men efter någon tid ångrade de sig. Gummorna sade: »Man blir icke salig, för det man kan läsa och skrifva.» De rika bönderna fruktade, att drängarne ej skulle vilja arbeta, ifall de finge lära något. Drängarne å sin sida voro rädda att få för mycket hufvudbry och allt för liten tid öfver till dans och nöjen. Men »den godmodige Skumpen» stod på sig, och biskopen kom honom till hjälp samt förmådde församlingsborna att vidhålla sitt förra beslut. Så tillkom »Nils Månssons skola i Frenninge».

Äfven vid riksdagarna verkade Nils Månsson för samma sak. Han och hans vänner väckte flera gånger förslag om, att folkskolor skulle allmänt inrättas. Vid den sista af de riksdagar, han var med om, aflåto ständerna en skrifvelse härom till regeringen, som till följd häraf lät utarbeta ett förslag till *folkskolestadga*. Detta framlades för riksdagen 1840—41 och blef af densamma omarbetadt samt slutligen af regeringen stadfästadt såsom gällande lag *den 18 juni 1842*.

Härtill hade Nils Månsson genom ord och gärning kraftigt bidragit, och då svenska folkskolans femtioårsfest om några månader firas, bör äfven *han* hafva sin del af tacksamheten. Själf fick han icke upplefva den dag, då hans önskningar uppfylldes. Han dog nämligen i Skumparp den 25 juni 1837. På hans grafkors i Frenninge står: »En man af folket och för folket.»

Fridtjuv Berg.

Den lille plöjaren.

— En mask, det är då väl det otrefligaste af alla djur och till ingen annan nytta än att sättas på en metkrok och locka fiskar att nappa — sade Erik, som hade petat upp en lång mask ur jorden och nu stod och betraktade, huru den ringlade sig kring en pinne, hvarpå han lät den hänga.

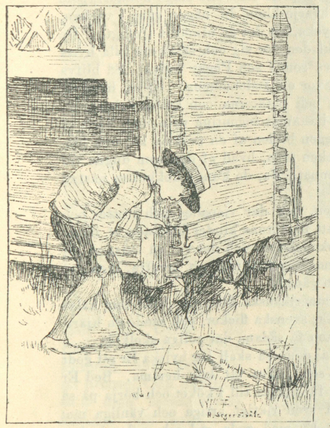

— Hör du, min gosse — sade hans far — du ser nog hvilket besvär vi ha hvarje vår, då vi plöja jorden och arbeta den med spade, plog och harf. Vi göra oss all denna möda, för att vi skola få upp den undre jorden i luften och få ned den, som förut legat ofvanpå. Detta är ett villkor för att få en god skörd. Utan denna omvändning af jordlagren kan ingenting växa.

— Men pappa, det växer ju ändå gräs på backar och i hagar, där man inte plöjer — sade Erik, som ännu stod och betraktade masken, och som i allmänhet gärna ville komma med invändningar.

— Ja, det har du rätt i, och det är just det jag ville förklara för dig. Öfver hela jorden växer det gräs och örter, utan att människohänder gräfva eller jordbruksredskap plöja. Hvem tror du då plöjer jorden?

— Det begriper jag inte alls — sade Erik.

— Jo, just den lille masken, som du håller på din käpp, och millioner af hans likar. Han äter jord, som ligger på markens yta, därefter kryper han djupt ned under jorden för att göra sig hålor att bo i. Därnere ger han ifrån sig den jord han förvarat i sin kropp. Så intager han ånyo jord därnere i djupet, och så kryper han upp igen och aflämnar denna jord på markens yta i form af en liten klimp. Så krälar han natt och dag, beständigt upp och ned, upp och ned. En vetenskapsman har beräknat, att på hvarje tunnland jord i England mer än tio tunnor jord hvarje år gå igenom maskarnas kroppar upp till ytan. Ett sådant stort och viktigt arbete har masken fått sig anförtrodt i världen, och vi förakta honom och trampa honom under våra fötter. Men när vi gå på den mjuka gräsbevuxna skogsstigen, borde vi tänka på denna lilla jordbrukare, som går i det tysta under jorden och plöjer och arbetar, på det att gräset skall kunna växa och dofta så skönt.

— Jag skall tänka på dig, lilla mask — sade Erik och lade honom varsamt tillbaka på marken — att du är en liten snäll plöjare, så ful du är.

— Han kan lära dig många flera saker — sade far.

— Hvad då? Till slut blir han väl en riktig skolmästare också — menade Erik.

— Han kan lära dig, hvilket värde det tysta, ihärdiga arbetet har. Han kan lära dig, hvilket stort kall jordbrukaren fått af Gud, och att i den flitige statkarlens och torparens spår pryder sig jorden skönt med säd och gräs till föda för människor och djur. Han kan lära dig, att hvarenda varelse på jorden fått sitt förelagda arbete, och att arbetet är en glädje för den, som förstår att vara en Guds arbetare. Ja, hvartenda litet djur kan lära oss mycket. Bara vi öppna våra ögon riktigt på vid gafvel, skola vi få se många under i skapelsens stora hushållning.

Amanda Kerfstedt.

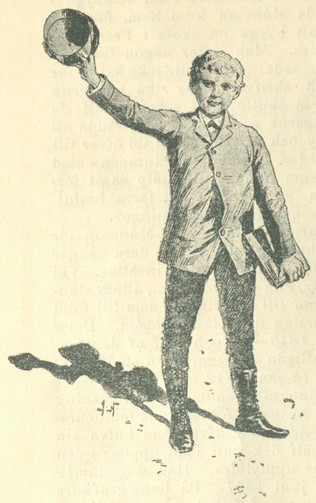

Folkskolegossens sång.

Om du har klädesrock med blanka knappar,
och jag har jackan full af hål och lappar,
det frågar jag ej efter just.
Men vida mer i mina ögon gäller,
om under jackan hjärtat slår och sväller
af mod och lefnadslust.

Och hvad din fader och din moder heta,
och hvad de äga — jag begär ej veta,
dess mer hvad själf du duger till.
Att räkna ut, hvad du en dag får ärfva
af gods och guld, — det är en trasslig härfva,
som jag ej reda vill.

Men har jag sundt förstånd och vakna sinnen
och friska lemmar, glada barndomsminnen,
då har jag redan fått mitt arf.
Förslår ej det till allt, hvad jag behöfver,
och blir ej något, när jag slutat, öfver,
då är jag visst en slarf.

Ty jag vill bruka mina egna lemmar
och ej ur andras skära breda remmar —
den konsten jag ej aktar stort.
Af andras svett jag ej i ro mig göder,
men jag är glad, när jag mig ärligt föder
af bröd, som själf jag gjort.

Och lära vill jag flitigt allt, som duger,
och älska sanning, tukta den, som ljuger,
och göra rätt så godt jag kan.
Ej vill jag tåla dem, som folk förtrycka,
men älska frihet, som är allas lycka —
när jag en gång blir man.

Och blir jag det, så får jag nog en hydda,
och får jag den, så vill jag henne skydda,
så länge än mitt hjärta slår.
En man med egen tro vid egna härden
det är det tryggaste, som finns i världen,
så vidt som jag förstår.

Men skall ännu det växa män i norden,
må framför allt vi skydda fosterjorden,
om så behöfs med svärd i hand.
Vår frihet trifves blott på fädrens grafvar,
och hellre än att sälja dem åt slafvar,
jag faller för mitt land.

Frithiof Holmgren.

Peggy i skolköket.

Titta nu hit, Anna och Maria och Emma och Lotten och hela bunten af Er, små läsarinnor af denna tidning. Är det inte en nätt liten bit den här? Gissa hvem hon är, flickan på bilden.

Nåja, det står ju redan där i öfverskriften: »Peggy i skolköket.» Jaha, det är min lilla bekanta: Peggy från Boston, den stora staden i Amerika, Ni vet. »Peggy» — är det ej ett lustigt namn? Det betyder: lilla Greta, ska' Ni veta. Hon är en sådan käck, duktig liten skolflicka. Och här är hon afbildad, då hon står i skolköket.

»Skolköket», hvad i all världen är det? Jo, sen I, det är en rysligt treflig och nyttig plats, en sådan, som jag af allt hjärta önskar funnes i Edra skolor också. Vid många skolor i England och Amerika finnes ett skolkök, i hvilket flickorna få lära sig koka. Det finnes nämligen många stackars små flickor, som icke kunna få lära sig detta i sina hem, då de just ingenting hafva att koka af. Och så, då de gå ut i världen för att tjäna hos andra, kunna de ingenting. Men nu är detta hjälpt genom skolköken. I dem finnes vanligen en lång, lång spisel, som är indelad i flera små, och hvarje flicka har sin egen spisel med alla slags kokkärl, som höra till den. Så kommer hvarje klass dit någon gång i veckan, och Ni må tro flickorna tycka, att det är utmärkt trefligt! De knyta sina rena hvita förkläden för sig och sätta sin lilla hvita mössa på hufvudet, alldeles som I sen Peggy hafva. Så blifva de först förhörda i sina läxor om födoämnena. Håhå, hvad de visste mycket om mjölken och potäterna och köttet och annat, som flickor här i Sverige bestämdt ingenting veta om! Och så fanns där upphängd på väggen bilden af en präktig ko, och flickorna kunde precis på pricken säga, hvad af den som dugde till stufning och biffstek och annat. Ja, de kunde kokboken nästan som Kajsa Varg.

Nu började kokningen, och där vispades och stöttes och hackades och bultades, så att flickornas kinder blossade af ifver. Det var en riktigt treflig skollektion, och det var så ledsamt att gå därifrån. Det funnes nog mycket mer att berätta, men det måste vi spara till en annan gång!

Peggy och de andra amerikanska flickorna bådo mig hälsa så obeskrifligt mycket till Er, svenska flickor, och sände en hjärtlig önskan, att I snart måtten få sådana där roliga skolkök.

Men då I ännu inte ha' dem, så skall jag hviska Er ett godt råd — åt dem nämligen, som hafva ett kök hemma. Bed Er mamma, att hon låter Er få hjälpa till i köket och börja på så där småningom, och om I ären riktigt artiga och vänliga mot köks-Fina, så hjälper hon Er med goda råd och undervisning. Men alla de små flickor, som icke hafva särskilda kök, där de kunna få lära sig — ja de måste börja med att koka i kakelugnen, ty nog måste ju en flicka förstå sig på sådana saker. Det tyckte flickorna i Amerika. Hvad tycken I?

Alli Trygg.

"Far och mor."

Berättelse för de små af JOHN JOHNSON.

(Till en teckning af Jenny Nyström.)

Det kan nog låta lustigt, men om Ni, mina små, titta på den vackra taflan här bredvid, så få Ni se både »*far*» och »*mor*», eller som de bägge barnen rätteligen heta: *Hans* och *Greta*.

Syskon äro de ej, dessa två, ehuru det nog kan tyckas så, ty det ser ju alldeles ut, som om de hade syskontycke af hvarandra. Hans lingula peruk är precis lik Gretas silkeslockar, blå ögon ha de båda i verkligheten, trubbnäsorna äro äfven desamma hos bägge, och lika välfödda synas de vara, som om de i all sin tid ätit ur samma fat.

Kanske beror likheten på, att de bägge barnen äro grannar, och att de bo i två alldeles lika stugor, belägna endast en liten bit från hvarandra. Det är inte märkvärdigare detta, än att syrénblommorna utanför den stuga, som Greta bor i, och som syns på taflan, äro äfven de precis lika syrénerna hemma hos Hans och hans föräldrar.

Det nära grannskapet var från början orsaken till, att Hans och Greta lärde känna hvarandra. De voro då inte på långt när så stora och förståndiga, som de nu se ut att vara, och Hans knuffade till och med lilla Greta i en hagtornsbuske första gången han fick syn på henne. Och när hon se'n med sönderrifvet ansikte och tårar i ögonen lyckades krafla sig fram ur busken, stod Hans på vägkanten med händerna i byxfickorna och sade skrattande:

— Så rifs kattorna, så rifs kattorna! hvilket hade till följd, att lilla Greta grät ännu bittrare.

En bra karl, äfven om han är så liten som Hans då var, kan emellertid inte se en flicka gråta utan att till sist försöka trösta henne, isynnerhet om han, som Hans nyss, genom öfvermod och elakhet själf varit orsak till den lillas bedröfvelse.

Ty en bra karl vet alltid, att han har fruntimmerna att tacka för så mycket, och att han egentligen aldrig kan reda sig deras hjälp förutan.

Och när Hans såg Greta stå där och gråta, tänkte han på sin mamma, som alltid varit så snäll emot honom, som vyssjat honom i sömn om kvällarna och väckt honom om morgnarna, som gifvit honom mat, kläder och allt godt hon kunnat skrapa ihop åt honom; som lekt och skrattat i kapp med honom, när han varit snäll, men som också många gånger gråtit för hans skull, liksom Greta nu, när han varit odygdig och elak.

Allt detta kom Hans på ett ögonblick ihåg, och så gick han fram till flickan, tog henne i hand och sa' helt snopen och förlägen:

— Gråt inte mera nu, utan kom med mig hem, så ska du få se på mina leksaker. I förra veckan slöjda far en båt åt mig, en riktig båt, du!

Nu såg Greta upp och torkade med ens bort tårarna.

— Får min docka sitta i den båten? frågade hon sakta.

— Ja vars, de kan ho' fäll få, svarade Hans. Och så voro de med ens goda vänner!

Och sedan voro de aldrig ovänner mer.

Dag efter dag träffades de ute eller hemma hos hvarandra, och alltid höllo de ihop.

I björkbacken mellan föräldrarnas torp hade de byggt en lekstuga, och där satte de bo med hvad de kommo öfver. Bordet i stugan var en ohyflad brädbit på två tegelstenar, stolarna saknade ben, och soffan hade de själfva tillverkat af stenar och mossa. Husgerådet var lika enkelt som möblerna. Tallrikarna bestodo af åtskilliga porslinsbitar, soppskålen var en kaffekopp utan öra och därtill spräckt, så att soppan rann ut, när den var allt för tunn och hämtad direkt ur brunnen strax bredvid.

Men lika roligt hade de!

Och så blefvo de kallade *far* och *mor*.

Hans har stora förhoppningar på framtiden. Han läser som en hel karl, kan multiplikationstabellen utantill och mycket annat.

Och Greta? Hon hjälper redan sin mamma med att pyssla om minsta syster, dessutom kan hon sy rätt bra, och räckte bara benen till, skulle hon ingenting ha emot att också få hjälpa till i väfstolen.

Så nog är det hopp om, att både Hans och Greta en gång ska' kunna »sätta fötter under eget bord», *egna* fötter i en *egen* stuga.

John Ericsson.

Från gammal tid har det ofta händt, att svenske män, födda i fattigmans hydda, gått ut i världen att söka sin lycka och under arbete, mödor och försakelser af alla slag sträfvat sig fram till en ställning, där de gjort heder och gagn åt sitt fädernesland och själfva vunnit ära och anseende öfver all världen.

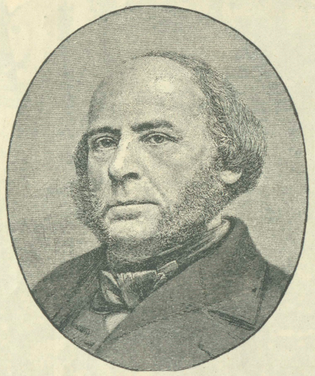

Så föddes i början af detta århundrade i ett fattigt bergsmanshem vid Långbanshyttan i Värmland tvänne gossar, som en dag skulle växa upp till märkliga och berömda män. De hette *Nils* och *John Ericsson*.

Född 1803, kom John Ericsson mycket tidigt ut i världen. Redan som trettonårig gosse följde han sin far och äldre bror till Göta kanal, som då var under anläggning, för att jämte dem i sitt anletes svett förtjäna sitt bröd. Den raske gossen visade därvid snart ett förstånd vida öfver hans år, och de mekaniska arbeten och ritningar, som han redan då sysslade med, väckte inom kort sådan uppmärksamhet, att själfva grefve von Platen, som var hela kanalbyggnadens upphofsman och ledare, fick kunskap därom.

Den berömde mannen fattade tycke för gossen. Han kallade honom till sig, gick igenom hans ritningar, besåg de verktyg, han redan uttänkt och tillverkat, och frågade honom om det ena och det andra. Den lille John svarade genast, klart och kort på frågorna, och grefve von Platen, särdeles belåten med hvad han sett och hört, klappade honom till afsked på hufvudet och sade: »Fortsätt som du börjat, min gosse, och du skall en dag uträtta någonting stort.» Denna uppmuntran sporrade gossen att arbeta med än större ifver och gladare mod. Grefve Platen följde honom allt jämt med faderlig välvilja, och John hade blott i sex månader tjänstgjort som ingeniörselev, då han fick det maktpåliggande uppdraget att leda utstakningarna och gräfningarna för en arbetsstyrka af 600 man. Han var då ännu så liten, att han måste föra med sig en stol att klifva upp på för att kunna se genom afvägningsinstrumenten.

Arbetet vid kanalen utfördes till stor del af soldater och leddes af officerare. Genom umgänget med dessa fick John lust för krigaryrket och blef vid 17 års ålder officer.

Till arbetet med mekaniska uppfinningar stod dock fortfarande hans håg. Han hade hufvudet fullt med förslag till nya maskiner och uppgjorde en mängd ritningar till sådana. Men huru skulle han få sina maskiner gjorda? Därtill behöfdes mycket penningar. Hans egen lilla lön räckte ej långt, och i det fattiga Sverige var det ej heller godt om män, som hade råd att lämna honom någon hjälp. I det rika England trodde han sig kunna finna sådana, och år 1826 flyttade han därför öfver till detta land.

Hans förhoppningar blefvo dock svikna. Han fann där ej den hjälp han väntat. Många gjorde i stället spe af honom för hans »förflugna griller». I synnerhet var detta fallet, då han ville bygga ett nytt slags ångfartyg, som skulle drifvas med skruf eller *propeller*, och som skulle gå mycket snabbare än de gamla klumpiga hjulångarna. Till ett så »galet företag» ville ingen lämna honom penningar.

Några amerikanare hade emellertid lärt känna honom. På deras inbjudning lämnade han England efter 13 års vistelse där och ställde kosan till Amerika. Ej långt därefter hade han sitt första stora skruffartyg färdigt. Detta slags fartyg visade sig vara så mycket bättre än de gamla, att det hastigt undanträngde dessa och inom kort var ensamt rådande på alla haf.

Nu förflöto år efter år under outtröttligt arbete ända till 1861, då det stora slafkriget mellan Amerikas nordstater och sydstater utbröt. Vid den tiden hade man börjat öfverklæda krigsskepp med tjockt järnpansar för att skydda dem mot kulor. Sydstaterna hade låtit bygga ett dylikt fartyg, som hette *Merrimac*. Den 8 mars 1862 angrep Merrimac en hel flotta af nordstaternas träfartyg, som låg vid Hamptons redd på Amerikas östra kust. Deras kulor förmådde ej genomtränga järnvidundrets tjocka pansar. Ett af dem sköts i sank och sjönk med man och allt, ett annat gaf sig på nåd och onåd, och de andra flydde eller sattes på grund. Telegrafen spridde nyheten kring hela Amerika, skräck fyllde alla sinnen, och man väntade intet mindre än att Newyork och Filadelfia och de andra stora städerna, sam lågo öppna och värnlösa för fienden, skulle skjutas i brand och läggas i ruiner, så att Nordstaterna blefve tvungna att sluta fred.

Emellertid hade John Ericsson uppfunnit ett nytt och vida bättre pansarskepp, som han kallade *Monitor*, hvilket han erbjöd åt amerikanska regeringen. Öfver däcket, som låg helt nära vattenytan, höjde sig endast ett rundt torn af tjockt järn, så att skeppet var nästan oåtkomligt för fiendens kulor. Just i de dagarna var Monitor färdigbyggd och kom till stridsfältet natten efter slaget. Om morgonen den 9 mars, när Merrimac skulle afsluta förstörelseverket, fann han bredvid de återstående fartygen en svart ful tingest, som såg ut som en tvättbrygga med en stor rund balja på. Den nye kamraten syntes ej svår att blifva färdig med, men elden sköttes väl under tvättbaljan, och i fem timmars tid dammade de bägge järnvidundren på hvarandra med grofva kanonsalvor, utan att någondera blef sårad. Merrimac sökte borra sin fiende i sank, men Monitor tycktes omöjlig att träffa. Omsider måste Merrimac, illa skadad, taga till flykten och vågade sig aldrig mer ut på öppna hafvet. Nordstaternas städer och flottor voro räddade, det svenska bondenamnet Ericsson flög på ryktets vingar öfver världen, och kriget kunde lyckligt fortsättas, till dess upproret var kufvadt, och fyra millioner negerslafvar fingo sin frihet.

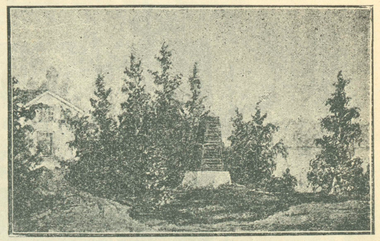

Ännu lefde John Ericsson i många år vördad och beundrad i sitt nya fädernesland, ständigt arbetande på nya uppfinningar. Hans måttliga lefnadssätt, där det stränga arbetet stundom afbröts af några gymnastiska rörelser, bevarade hans hälsa in i höga ålderdomen. Han afled 86 år gammal den 8 mars 1889 på dagen 27 år efter slaget på Hamptons redd, och hans minne blef hedradt af hela Amerika med presidenten och kongressen i spetsen.

Ofta hade han yttrat sin önskan att återse sitt gamla fädernesland, och han hade alltid sagt, att han genast skulle återvända hem och erbjuda sin tjänst i farans stund, om Sverige komme i krig. Hans stoft öfverfördes af Amerikas största krigsskepp till hemlandet hösten 1890, och han jordades i sin fädernebygd under stora hedersbetygelser och allmänt deltagande af hela svenska folket.

* .

Där vägen delar sig till Långbanshyttans herregård och skolhus är för något öfver tjugu år sedan rest en tresidig minnesvård (1,25 meter hög), hopsatt af tjocka tackjärnsskifvor (se ofvanstående teckning). På ena sidan, den som vetter åt skolvägen, står:

I EN BERGSMANS HEM
VID LÅNGBANSHYTTAN
FÖDDES BRÖDERNE
NILS ERICSSON
DEN 31 JANUARI 1802
OCH
JOHN ERICSSON
DEN 31 JULI 1803
HVILKA BÅDA
HAFVA GAGNAT OCH HEDRAT
FÄDERNESLANDET
DERAS VÄG
GENOM ARBETE TILL KUNSKAPER
OCH OFÖRGÄNGLIGT RYKTE
STÅR ÖPPEN
FÖR HVARJE SVENSK YNGLING.

På andra sidan läses vidstående inskription.

Emil Svensén.

Fysikaliska försök.

1. Det elektriska papperet.

Sätt ett ägg i en äggkopp eller ett spetsglas och lägg en lång linjal eller träslå på äggets spets, så att linjalen väger jämt. Tag därefter ett stycke papper och värm det försiktigt öfver lampan eller framför brasan, så att det blir ganska varmt. Lägg det sedan på ett bord och gnid det duktigt några tag med en stor kautschuk. Håller du nu papperet vid sidan af linjalens ena ände, så drages linjalen till papperet. Och flyttar du då undan papperet, så kan du få linjalen att följa efter och snurra rundt på ägget.

Genom gnidningen blir nämligen papperet elektriskt och erhåller därigenom förmåga att draga andra lätta kroppar till sig. Ju varmare papperet är, ju lättare blir det elektriskt.

2. Köldblandning.

Fyll en liten bleck- eller kopparbunke till hälften med snö eller isbitar, lägg däri några näfvar koksalt och rör om. Häll därefter hastigt ut litet vatten på en pall (eller ett bräde) och ställ bunken i vattnet. Om du har en termometer, så stick ned den i blandningen. Låt nu bunken stå stilla och se efter, hvad termometern visar.

Om du nu efter några minuter försiktigt lyfter på bunken, så följer pallen med. Bunken har frusit fast vid pallen.

En dylik blandning kallas *köldblandning*. Då snön och saltet blandas, smälter snön, och saltet löses. Därtill behöfves värme. Detta värme tager snön och saltet från bunken och från vattnet under den. Vattnet afkyles därigenom under 0° och fryser då till is.

Hjalmar Berg.

Räknegåtor.

1) Hvilken är den mellersta bokstafven i alfabetet?

2) Skrif med siffror talet elfva tusen elfva hundra elfva!

3) Förvandla med ett streck 1110 till nio!

4) Skrif tio med tre lika siffror!

5) En person köpte en hatt för 10 kronor. I betalning lämnade han en 100-kronesedel. Hattmakaren växlade denna hos sin granne och gaf så köparen 90 kronor tillbaka. Om en stund kom grannen in och upplyste, att 100-kronesedeln var falsk. Hattmakaren måste därför lämna honom 100 kronor. Huru mycket förlorade hattmakaren på den affären?

6) Lägg med tändstickor vidstående figur, så att hvar och en af sidorna i kvadraten utgöres af en sticka! Borttag nu 5 stickor så, att de återstående stickorna bilda 3 lika rutor!

7) Lägg 9 tändstickor så, att de bilda 5 kvadrater!

8) Upprita en kvadrat och dela den i 9 rutor. Försök nu att i rutorna skrifva siffrorna 1—9 så, att summan af talen i hvarje rad, den må gå lodrätt, vågrätt eller hörnvis, blir 15! Uppgiften är litet svår, men var ihärdig, så löser du den nog!

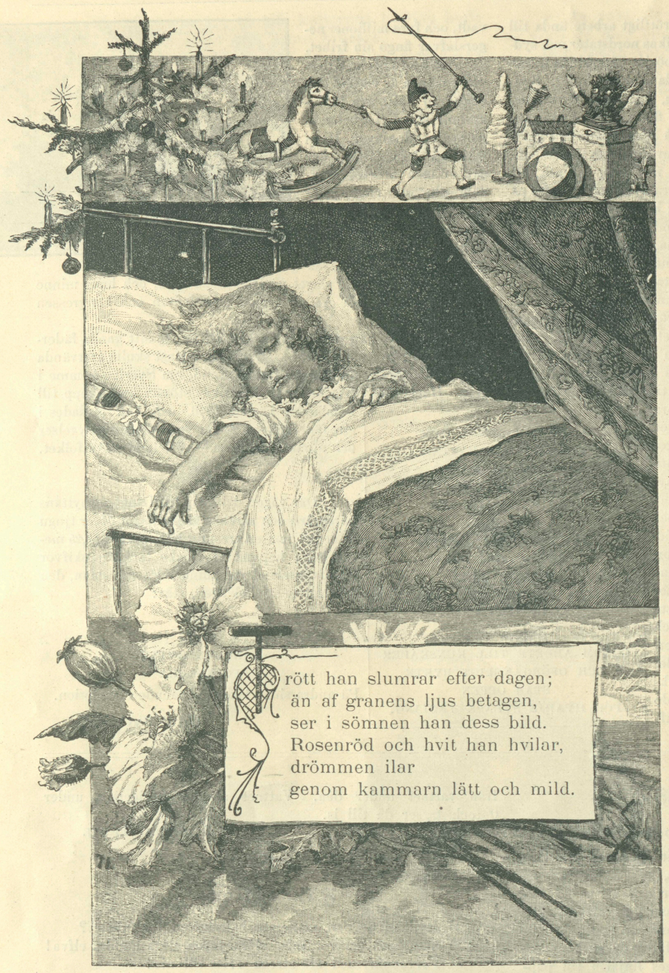

Rött han slumrar efter dagen;
än af granens ljus betagen,
ser i sömnen han dess bild.
Rosenröd och hvit han hvilar,
drömmen ilar
genom kammarn lätt och mild.

Lillens julnatt.

Patrik.

Patrik är en munter fyr,
ute jämt på äfventyr,
trifves ej att sitta stilla,
därför far han ofta illa.

Får han i en tidning fatt,
gör han däraf sig en hatt.
Iklädd den han stolt marscherar
och med sabel exercerar.

En gång med sin hatt burdus
for han mot ett påtändt ljus,
vips vardt rök af hela stråten.
Då blef Patrik missbelåten.

Nyss, det var en vinterdag,
stod han i ett blodigt slag.
fick en snöboll i sitt öga,
men det aktade han föga.

Än som Hannibal han stred,
fast hans stängda öga sved.
Först när man täppt till dem båda,
fick man honom misslynt skåda.

Patrik är på isen kry —
helst om den är riktigt ny.
En natt gammal bör den vara,
eljest är ju ingen fara!

Nog är det en härlig sak,
när det bildar sig en vak,
att i isbemängder bölja
få som hastigast sig skölja.

Hvilken tapper gosse skyr
för ett sådant äfventyr?
Patrik är ej rädd och ger sig,
därför går han ofta ner sig.

Kisse spinner friska tag,
bär sin svans med stolt behag.
Patrik vet ej bättre göra
än att ta i den och köra.

Kisse fattar då humör
och af klorna bruk han gör.
Patrik tiger, sväljer svedan,
men kör aldrig katten sedan.

Ut på gärdet vid en damm
betar det en flock af lamm.
Dem går Patrik hän att klappa.
Men nu ha de ock en pappa . . .

Denne, en behornad en,
är i sanning icke sen,
när han ser små lammen fångas
till att börja våldsamt stångas.

Patrik i den vilda flykt
bäfvar för sin ändalykt.
När han söker besten kväsa,
störtas han pladask på näsa.

Så det gått och så det går.
Vägen full af törnen står
här i Patriks värld den lilla,
fast han aldrig menar illa.

Den, som sitter i sitt hörn,
rädd för hvarje omild törn,
blir i all sin dag en kruka,
som vår värld försmår att bruka.

Dagar flykta, tiden far,
lille Patrik snart blir karl.
Då skall han på lefnadsvägen
ej stå modlös och förlägen.

GUST. FLINK.

Sof, min lilla docka!

Vyssalulla, sof, min lilla docka!
Lägg tillhopa dina ögon små!
När du sofver, får du blommor plocka,
som du vaken gick och tänkte på.

Hör hur flitigt farmors spinnrock surrar,
då af ull hon spinner vackert garn!
Drömmen henne, drömmen om sotarmurrar,
drömmen om bilderbokens änglabarn!

Vyssalulla, sof, min lilla dufva!
Göm dig väl i dynorna och tig!
När du sofver, har jag drömmar ljufva; —
se, nu slutes ögat ock på mig!

Efter danskan af *J. J—n.*

Karl och Leo.

Leo hette han, den store, svartlockige hunden, hvilkens bild du ser här, och det namnet var han också vård — Leo betyder nämligen lejon. Stark var han med besked, och hade man retat honom, så var det ej rådligt att komma honom för nära, så fromsint han eljest var. Hans ägare var en liten gosse vid namn Karl, blott sex år gammal, och ett par tillgifnare vänner kunde man svårligen få se. Aldrig retades Karl med Leo, aldrig ryckte han honom i svansen eller drog i hans långa, vackra öron. Men så visade också Leo sin tacksamhet därför, såsom du nu skall få höra.

Karl var en dag nere vid ån och lekte med några små barkbåtar, som hans far hade täljt åt honom. Leo var naturligtvis med och sprang nosande omkring med svansen i vädret. Efter en stund seglade en af de små båtarna allt för långt ut, och då Karl sträckte sig ut efter den, föll han i vattnet och skulle säkerligen hafva omkommit, om ej Leo kastat sig i och simmat i land med honom.

Detta var ej enda gången, som Leo räddade människolif. Vid flera tillfällen drog han upp pojkar, som af våda fallit i vattnet, och en natt, då elden kommit lös, var det han, som med sitt skall väckte Karls föräldrar och därigenom räddade dem från att bli innebrända.

Ser du någon gång en hund, som blir illa behandlad, som får svälta och frysa, så laga du, att hans ägare får bättre insikt om, hur man skall behandla sina husdjur. Bli de illa bemötta, så är det ju ej underligt, att de bli onda och elaka samt bitas, så ofta man kommer dem nära. Behandlas de däremot väl, så skall du få se, hur snälla och villiga de bli, såväl i arbetet som i leken.

Henning Wendell.

Hurra, vi få pannkaka! Efter en tafla af *T. Kleehaas.*

Systern.

Det var fattigt i hemmet, det såg man visst,
knappt var det i täppan med gröda.
Men barnen, de kära, ej ledo brist,
pris moders idoga möda.
Nu mor är gången till »hemmet» hos Gud.
När jorden sig klädde i vårens skrud,
hon sänktes ned bland de döda.

Den äldsta dottern, knappt femton år,
i arf fått sin moders sinne.
Till möda och arbete glad hon går
med mors exempel i minne.
Med omsorg hon vårdar den spåda knopp,
som spirar stilla och obemärkt opp
i tysta stugan där inne.

Hon trycker till öm och systerlig barm
den värnlösa lilla flicka
och bär henne hän uppå trofast arm
att luft och solljus få dricka
i skogen, den doftrika gröna sal,
där göken så vackert från furan gal
och blomster från tufvor nicka.

Och tyst i sitt hjärta tänker hon så:
» Visst vägen är enslig, dyster;
men städse vi hålla samman, vi två,
att lyckan pröfva oss lyster.
Gud Fader, som hafver små barnen kär,
se huldrikt till henne, som liten är
och har på jorden ***blott syster.***»

Charlotte Lindholm.

Två gånger två är fyra.

Saga för Jultomten af ZACH. TOPELIUS.

Haren och ekorren voro så goda vänner, att de kallade hvarandra Jösse och Kurre.

— God dag, Jösse, sade ekorren, när de möttes i skogen.

— God dag, Kurre, sade haren. Har du hört någon hund skälla i dag?

— Ingen annan än klockarens Prisse. Honom bryr jag mig inte om.

— Nej, hvem skulle vara rädd för klockarens Prisse? menade Jösse stormodigt. Inte, om han vore stor som en häst!

— Nu skola vi gå ut på förtjänst, sade Kurre. Allt hvad vi förtjäna skola vi dela oss emellan. Jag skall få precis lika mycket som du, och du få precis lika mycket som jag.

— Det går jag in på, svarade Jösse. Sagdt och belagdt. De gingo ut på förtjänst och delade allting broderligt.

När de kommo till en rönn, klef Kurre i trädet och kastade ned de röda bären åt Jösse. När de kommo till ett kål-land, bet Jösse af feta kålhufvuden och släpade dem till Kurre.

En dag funno de fyra äpplen på landsvägen. Nygårds Kalle hade gått till skolan tidigt på morgonen och burit en påse på ryggen. I påsen hade han en half kaka bröd, en ostbit, en liten flaska med mjölk och fyra äpplen, som mor gifvit honom, för att han fått ett godt betyg. Påsen råkade ha ett lagom stort hål i ena hörnet, och äpplena hade trillat ut genom hålet.

Nu ville Jösse och Kurre dela äpplena. Kurre försökte sin räknekonst och delade så, att han gaf ett äpple åt Jösse och behöll tre på sin lott.

— Nej, vänta litet, sade Jösse. Månn tro det där är alldeles riktigt? Nu försökte Jösse dela på sitt sätt, gaf ett äpple åt Kurre och behöll tre för sin egen räkning.

— Nej, men hör nu, sade Kurre; jag tror, att detta är lika galet.

Och de funderade och funderade och begrepo ej, hur i all världen de skulle dela, så att den ene ej skulle få mer än den andre.

Nygårds Kalle hade fått lust att muntra sig med ett äpple på vägen, sökt i sin påse och sökt förgäfves. De måtte ha fallit, sade han till sig själf och vände om för att söka *sin* förlorade skatt. Då såg han Jösse och Kurre sitta vid vägkanten, men äpplena hade trillat i diket.

— Nej, se Jösse och Kurre! utropade Kalle. Ha Ni sett mina äpplen?

— Vi ville just dela fyra äpplen, svarade Kurre, men vi kunde omöjligt begripa, huru vi skulle dela fyra mellan oss två, så att vi hvardera skulle få lika många.

— Det är ju ingen konst alls, menade Kalle, hvar och en af Eder får två äpplen.

— Hå! utropade Kurre och Jösse med mycken förundran. Huru vet du det?

— Hvad! Skulle inte jag veta, att två gånger två är fyra? Jag går ju i folkskolan.

— Det var märkvärdigt. Får man lära i folkskolan, att två gånger två är fyra?

— I skolan får man lära allting, svarade Kalle stolt.

— Det vore något! Vet du allting, du?

— Ja, nästan allting. Jag kan räkna ända till sju gånger sju, men jag minns inte riktigt de andra siffrorna.

— Jösse och Kurre kunde ej nog förundra sig öfver en så häpnadsväckande lärdom. Emellertid ville de följa det goda rådet, plockade äpplena upp ur diket och begynte dela dem efter två gånger två är fyra.

— Men det är ju mina äpplen! skrek Kalle.

— Se, det visste han också! utropade Jösse och Kurre. Den gossen han vet då allting. Det vore roligt att få komma till skolan och blifva så lärd.

— Kom med! sade Kalle. Följ efter mig, jag går just dit. Ni kunna ju krypa under bänken och hålla Eder tysta, för i skolan får ingen bullra.

— Där finns väl ingen hund? frågade Jösse.

— Hund? Hvad! Skulle där finnas hundar i skolan? Ibland kommer Prisse med klockarens Ville och stjäl sig in, men då blir han utkörd.

— Men om han biter oss?

— Hvad! Skulle Prisse bita? Han är så beskedlig, att när jag drager honom i svansen, skrattar han bara.

— Skrattar han?

— Jösse och Kurre sågo på hvarandra. Aldrig hade de hört, att en hund brukar skratta, men hvad kan man icke lära sig, när man kommer i skolan! Kanske kunde också de lära sig skratta. Och så beslöto de båda vännerna att följa med Kalle till skolan.

— Ingen rädder här, sade Jösse.

Vägen blef icke lång för två så duktiga skuttare. Snart voro Jösse och Kurre i skolan och lyckades krypa så tyst under bänken, att ingen såg dem. Barnen sutto på sina platser, läraren kom in och började förhöra: åtta gånger åtta, hvad gör det?

— Det var ett strå hvassare än två gånger två! tänkte Kurre och Jösse, där de spetsade öronen. Men just som förhöret börjat, svansade klockarens Prisse in i skolsalen. Man såg det på honom, att han var van att bli utkörd, slokade svansen och ämnade sig under bänken. — — — — Så begynte han snusa och vädra . . . . murriburr . . . . så begynte han murra.

— Hut Prisse! skrek läraren; vill du laga dig ut!

Men Prisse var redan vid bänken, där han fann något ganska misstänkligt gömdt, och nu begynte han skälla. Lyckligtvis stod där ett fönster öppet.

Huj, där blef ett skutt öfver bord och bänkar. De förvånade skolbarnen sågo Jösse och Kurre kila ut genom fönstret och Prisse efter dem. Allmän uppståndelse, skrik och skratt, alla till fönstret! Den gången fick ingen veta, hvad åtta gånger åtta göra tillhopa här i den krångliga världen.

Jösse och Kurre sprungo, allt hvad benen buro, till skogs med den beskedlige Prisse tätt i hasorna. Men Prisse var allt annat än beskedlig nu. Svansen stod i vädret, tungan hängde, han hade icke ens tid att skälla, han gläfsade med ett fint, pipande ljud, som hans likar bruka, när de hittat ett färskt harspår. Så gick jakten ända till skogsbrynet. Där visste Kurre råd. I ett nu klef han upp i en hög tall och var försvunnen bakom dess yfviga grenar. Prisse stannade, bedragen på bytet, vid tallens rot och och skällde ursinnigt. Hvad skulle det tjäna till? Kurre var icke nog dum att krypa ut ur sitt säkra gömställe, och när Prisse skällt sig trött, smög han sig snopen tillbaka till skolan.

Jösse hade under tiden fått godt rådrum att rädda sig i skogen. När allt var säkert och ingen fiende mera sågs till, möttes de båda vännerna åter på björnmossan under en enrisbuske. Om de nu hade lärt sig att skratta, skulle visst hela skogen ha genljudit af deras munterhet. Men fastän de ej kunde människornas konster, kunde de dock vara glada på sitt sätt och gyckla öfver sitt äfventyr, som harar och ekorrar gyckla i gröna skogen.

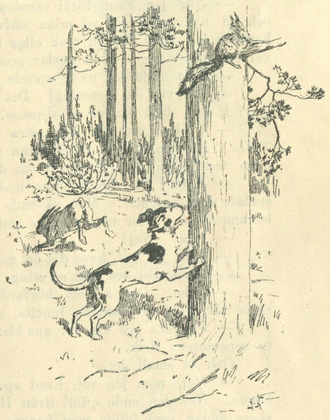

— Ingen rädder här, sade Kurre och härmade Jösses långa skutt.

— Ja, men hörde du Prisse pipa? frågade Jösse, litet förlägen öfver sitt förra skryt. Aldrig hade jag trott, att Prisse kunde sjunga så fint.

— Prisse är så beskedlig, Prisse skrattar bara, när man drager honom i svansen, härmade åter Kurre.

— Och vi, som trodde, att Kalle visste allting.

Ja, nog kan man ju lära mycket i skolan, fastän man icke vet allting, för det man lärt, att två gånger två är fyra.

JULVISA.

(Meddelad af **Jul. Hammarlund.**)
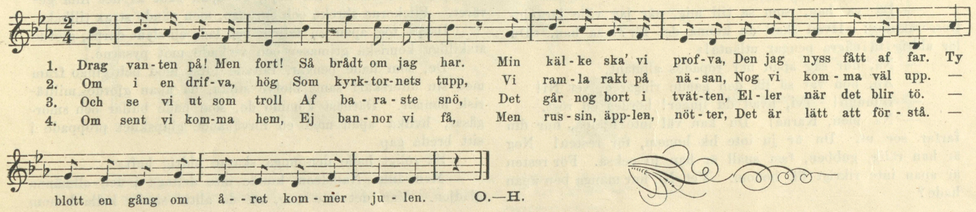
Svensk Läraretidnings Förlag

KON.

Prosaisk dikt af lille Pontus. Illustrerad af hans pappa.

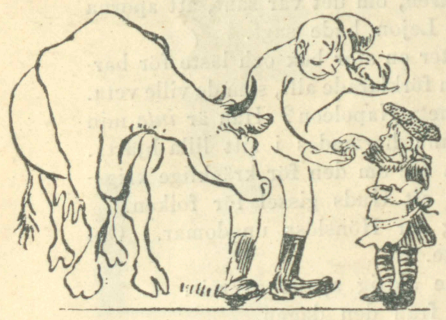

»Mej» skulle köpa en ko åt mamma,

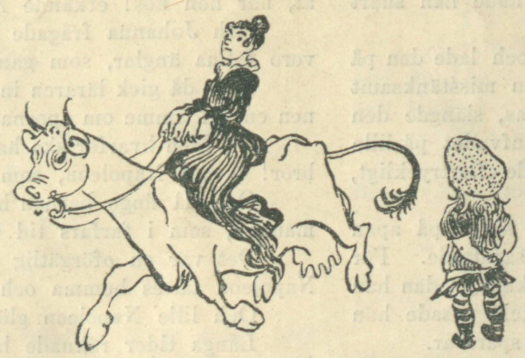

som mamma skall få rida på.

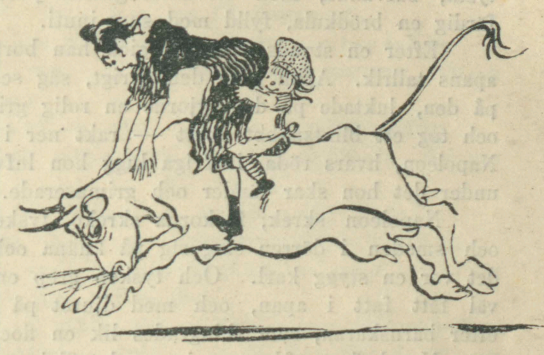

Och så skulle »mej» hålla kring mamma, så att mamma inte skulle falla ner — si mamma.

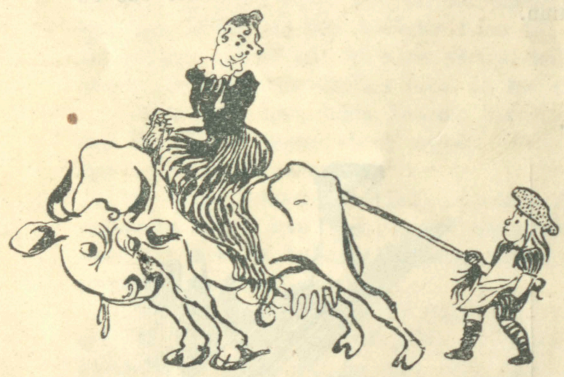

Och så skulle »mej» hålla i svansen, så att kon inte springer för fort —

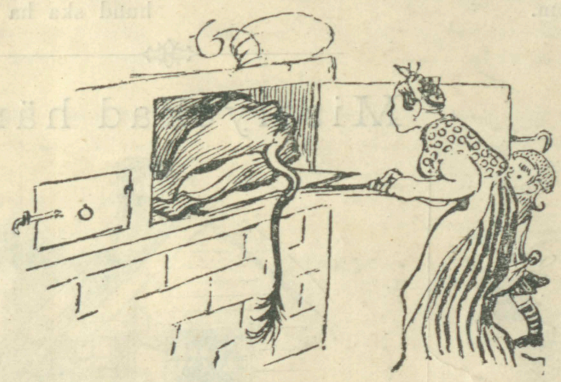

å så tar Edla och steker kon —

å då blir kon så glad!

Carl Larsson.

Vår svenska fana.

Mel.: *Vasamarsch af K. Collan.*

Vår svenska fana gul och blå,
hur stolt i dina spår att gå
och lyssna till din minnessång
om svunna dagars segergång,
då gult och blått
vid svenska skott
skref världen lag
i Narvas slag,
på Lützens höga hedersdag.

Vår svenska fana gul och blå
med minnesrika färger två,
o fladdra fritt i vindens fång,
sjung stolt för oss din framtidssång:
hur slaget stod
— men ej i blod —
hur bok och vett
och plog och spett
åt Sverige nya segrar gett.

Vår svenska fana gul och blå
i solglans fram för folket gå!
Må mandom lyfta högt din stång,
må kärlek sjunga ljuft din sång!
Till fredlig id,
till frihetsstrid
i ärans spår
vår fana går —
för segern Gud allsmäktig rår.

Ernst Beckman.

Till Jultomtens små läsare.

Jultomten önskar Eder alla en god Jul och ett godt nytt år. Så önskar Jultomten, att Ni noga genomläser och begrundar innehållet i »Eder egen jultidning». Sedan Ni gjort det, bör Ni skrifva ett bref till Jultomten och tala om, hvilka berättelser och hvilka teckningar Ni tyckt bäst om, och hvad Ni önskar i nästa års jultidning. Som Ni ser, har Jultomten på sin kälke en hel hop goda saker, och han vill så gärna gifva Eder, hvad Ni helst önskar. Kanske det också är någon bland Eder, som i likhet med lille Pontus vill hjälpa Jultomten att skrifva för små, snälla barn. Skrif utanskriften så, som Ni ser här bredvid, ty då kommer brefvet säkert fram.

Eder vän
JULTOMTEN.

Jultomten
Adress: Svensk Läraretidning
STOCKHOLM N.

JULTOMTEN 1892 blir minst lika vacker och innehållsrik som årets Jultomte. De skolbarn, som önska köpa Jultomten 1892, böra anmäla detta till sin lärare eller lärarinna före den 1 november 1892. Rekvisitionerna torde sedan af dem insändas till Svensk Läraretidning, Stockholm N, före den 10 november.

BIDRAG TILL JULTOMTEN 1892 böra vara inlämnade före den 1 september 1892 till Svensk Läraretidning, Stockholm.

SVENSK LÄRARETIDNING, Sveriges *största* och *mest spridda* skoltidning, utsänder under 1892 sin *II:e årgång*. Pris för 52 nummer endast 3 kr. 50 öre. Prenumerera å närmaste postanstalt!

SVENSK LÄRARETIDNING meddelar porträtt af framstående skolmän i regeln en gång i månaden. Är allmännaste annonsblad för lediga tjänster vid folk- och småskolan.

Stockholm, Gernandts Boktryckeri-Aktiebolag, 1891.

För redaktionen: EMIL HAMMARLUND. — Jultomten rekvireras från Svensk Läraretidnings expedition, Stockholm.

Pris 25 öre.